

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

De peccatis que proveniunt ex ira. Tercia pars

[urn:nbn:de:bsz:31-308070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-308070)

vero qua aliquis irascitur deo qualis est ira iniquorum bla-
 sphemantium deum potest intelligi illud. **eccl̄i xxvij.** Qui in
 altum mittit lapides super caput eius cadet. **¶ De pec-**
catis que proueniunt ex ira. ¶ Tertia pars.

¶ Equitur de peccatis que proueniunt ex ira. pro-
 uenit autem ex ira lis. **¶ Unde prou. xxvj.** Sicut
 carbones ad brunas. et ligna ad ignem. sic homo
 iracundus suscitatur rixas. **¶ Unde eccl̄i xxvj.** Homo iracundus
 incendit litem. **¶ Ex ira** etiam secuntur guerre. incendia. ho-
 micidia. et alia in obiectio manuū iniusta. et rapine et filia
 De lite non dicemus modo. quia de illa dicetur de alijs pec-
 catis lingue. De rapina vero dictus est in tractatu de aua-
 ricia. De alijs vero dicemus. et primo de guerra.

¶ De xij. que debent homines cogere a guerra. **¶ Capitulum primū**
¶ Et alijs vero hic dicemus. **¶ Et primo de guerra.**
¶ Duodecim vero sunt que debent homines cohibere
 a guerra. **¶ Primus est.** guerra quaz habemus
 cum hostibus inuisibilibus. **¶ Job vij.** Milicia est vita homi-
 nis super terras. **¶ Itē dictus est Gen. iij.** ad serpetem. In-
 micicias ponam inter te et mulierem. et semen illius et seme-
 tuum. **¶ Guerra** ista multus periculosa est. et propter callidi-
 tatem demonum. **¶ Gen. iij.** Serpens callidior erat omnibus
 animantibus terre. et propter longum exercitium pug-
 ne pugna enim non cessauit ex quo adam dicitur est in terrā
 et longus usus multus docuit eū et experientia et propter conti-
 nuitate pugne. **¶ gē.** Assidua temptatio dyaboli temptat nos
 ut saltē tedio vincat. et propter maliciā demonū. qui incessan-
 ter sicut sanguinē nostrum. **¶ Vñ** diabolus sanguisuga vocatur. **¶ pū. xxx.**
¶ Sanguisuga due sunt filie. **¶ Et** quod demones inuisibiles sunt. **¶ Je-**
ro. Tūc maxie impugris. si te impugri nescis. et quod mag-
 nū dānus est si quis vincat. regnū enim eternū perdit. et patibulo
 infernali affigitur. **¶ Si** autē vincit multū lucratur quod regnū eternū
 et sic dyabolus perior est homine. ita guerra quam habet cum dyabolo
 perior est guerra quam aliquis habet cum hominibus. sic ei aliquis princeps quam

habet aliquas guerrā fortem et periculosam studet pacifica
 re alias guerras super emergentes sic debet homo euz ho
 minibus pacificari ne a demonibus vincat. Ad hoc vide
 tur pertinere illud. Job xl. Memēto belli et non addas
 quicquid loqui ut dicit glosa. Si occulti hostis bellum ostra
 te consideras quicquid a me pateris non accusas. Jero?
 Gladium tenet hostis ut me primat. Mira insania verbū
 durum sibi dictū plangere et gladium capiti yminentē nō
 timere. Mira eē fatuitas qd alijs capuz cum dyabolo se
 tradat ut pualet frī suo. cum scripeus sit qd crudelis est
 et non miserebitur. Ideo reges et principes huius mundi
 defacili vincuntur a dyabolo. qz habent alias guerras et nō
 sufficiunt resistere vbiqz. Abac. j. Ipse de regibz triūpha
 uit. et tyranni ridiculi eius erunt. **S**ecundo deberent ho
 mines cohibere a guerra hoc qd dominus amat pacem et per
 otariū guerrā odit. **D**e sex signis qd deus amet pacem
Et possumus multa signa ponere per que apparet qd do
 minus multū amat pacem. Primum signū est. qd dominus
 nasci voluit tempore pacis que duravit xij. annis. Tunc
 impletum fuit illud. Isa. ij. Tunc conflabunt gladios su
 os. et vomeres. et lanceas suas in falces. Spirituahter
 autem non vult deus habitare vbi non est pax. quia in pa
 ce factus est locus eius. **S**ecūm signū. qd dominus amat
 pacem est hoc. qd in natiuitate eius cōmendata est pax ho
 minibz multitudīe angelorum dicente glā in altissimis deo
 Et in terra pax hominibus bone voluntatis. Ut legitur.
 Luce ij. **T**ercium signum est. qd ipse vocauit pacificos
 specialiter filios dei dicens. Beati pacifici. quoniam filij dei
 vocabuntur. **Q**uartum signum est hoc. qd ipse mittens
 apostolos voluit. vt homines ad pacem hortarentur di
 cens. Mathi x. Dicite pax huic domui. Mittens etiam
 discipulos suos dedit eis similiter mandatum de exhorta
 tione ad pacem dicens. Luce x. In quacūmqz do
 mum intraueritis. primum dicite. Pax huic domui.

Quintum signum est hoc. q̄ dominus relicturos discipulos
 seque pacem specialiter tanq̄ hereditatez eorum reliquit eis Jo.
 xiiij. Ibi pacem meam do vobis pacem re. Post resur-
 rectionez eiam veniens ad discipulos. pacem commendavit
 eis dicens. pax vobis. vt habetur Jo. xx. In duobz locis
Sextum signum est hoc q̄ dominus ita care emere voluit
 paces nras. Mori emz voluit vt nos reconciliaret sibi. Marita-
 ri voluit filius dei nature nostre infirme. vt pax ista re-
 formaretur. Adhuc eiaz paces peccatoz paratus est eme-
 re valde care. quia paratus est eis remittere omnes offen-
 sam et emere paces ipsoz regno eterno si penituerint. ho-
 norabilis est ista pax peccatoz. Si peccator haberet deum
 in carcere non deberet honorabilioz parte ab eo requirere.
Et vt breuiter dicā speciale officiu filij dei fuit pacem re-
 formare. hac de causa venit in mundū istū. et fuit ibi plus
 qm̄ triginta et duobus annis. Vnde ad eph. ij. Ipse est
 pax nostra qui fecit vtraqz vnum. **T**ertio deberet homi-
 nes cohibere a guerris propter mala. que inde fiunt.
 et bona que obmittuntur. **P**rimum malum est. q̄ de gu-
 eria sequitur odium / de vna guerra sunt quandoqz ho mi-
 nes in peccato odij. Illi autez qui sunt in peccato odij. ho-
 micide sunt. Juxta verbū beati Jo. in prima canonica sua.
Secuntur eiaz inde homicidia et frequenter illi qui mori-
 untur in bellis moriuntur et morte eterna q̄ maximuz peri-
 culum est. hoc enim dampnum irreparabile est. Vnde.
Math. ij. Rachel plorans si. su. et no. sola. qz non sūt. **S**e-
 cuntur etiam incendia locoz sacrorum et non sacrorum.
 rapine. et furta. filij agricolarum fures efficiuntur. filie
 prostituuntur. omituntur eiaz infinite eclie et infinita
 alia bona. **Q**uarto deberet homines cohibere a guerris hoc
 q̄ in guerris precipue malum infertur hīs qui non meru-
 erunt. Si in guerris illi mala reciperent qui in culpa sunt
 hoc tollerabilius esset. sed illi parum aut nichil mali reci-
 piunt. innocentes vero depredantur. Juxta illud Ps. lix

Quia recessit a malo prede paruit Draconis. Quicquid de
 lignant reges plectuntur aethym. In hoc tyranni huius mundi
 peiores sunt dyabolo. qui non nocet nisi hijs qui meruerunt
 Tyranni vero in guerris suis potius nocent illis qui in-
 nocentes sunt quam non est parua culpa. cum innocentes spe-
 ciali deo adheraent. et in eo fiduciam habeant et sunt in
 eius protectione. ps Innocentes et recti adhererunt mi-
 chi puer. ij. Deus custodiet rectorum salutem et proteges
 gradientes simpli. In guerris etiam inferitur malum pau-
 peribus plus enim dampnificatur aliqua pauper mulier.
 quando vna gallina aufertur quam aliquis qui multum diues
 esset dampnificaretur in mille marcis. sicut vidua pauper
 cula de qua loquitur dominus Luc. xxi. Plus misit in ga-
 zophylacium mittendo duo minuta quam omnes alij. Quanto
 debet homines cohibere a guerris hoc quod vix est qui non male
 accidat eis qui guerram faciunt aut enim malum inferuntur
 eis. et sic male eis accidit. aut ipsi inferunt malum alijs.
 et tunc deterius eis accidit. Melius est enim mala sustine-
 re quam mala facere. Vnde prouer. Melius est humiliari cum
 micibus quam diuidere spolia cum superbis. Sexto debet ho-
 mines cohibere a guerris difficultas consulendi illis qui in
 guerris interficiunt. Cum enim vnus alium paratus sit iu-
 uare ut fortiores sint ex eo quod sint simili. Vnusquisque videt
 esse occasio que dam omnium malorum que ibi fiunt. Vnde
 Job xli. dicitur de corpore dyaboli. Corpus enim quasi scuta vi-
 lia et compactum squamis sese premetibus. Septimo debet co-
 hibere homines a guerris hoc quod nulla vel parua utilitas
 inde sequitur. Quando aliquis guerram facit ut sua recu-
 peret plus valet quam ipse in guerra expedit quam quod ibi acquiri-
 tur. Quando vero aliquis guerram facit ut vindicet fratrem
 vel cognatum sibi occisum nulla utilitas ex hoc sequitur illi
 qui mortuus est. Melius esset defuncto quam procuraretur
 homicida pro anima eius iret ad partes transmarinas. vel
 quam processio fieret a ministris dei super interfectum cum aqua

benedicta et cruce q̄ eius igne maledicto. et lanceis. et vex
 illis a ministris dyaboli. Sicut mltociens fit. **D**ecimo de
 bet cohibere homines fraternitas que inter hōmes est. om
 nes em̄ hōmes naturalr̄ sunt fratres. quia ex vno patre
 et ex vna matre processerūt. scz adam et eua. **F**ideles ve
 ro preter hoc quadam spiritali fraternitate facti sunt. et
 ex vna matre scz ecclesia et celestē hereditatem diuifuri.
Unde inimicia inter fideles inimicia cayn est. quia
 inter fratres lupi vel serpentes videntur esse huius homi
 nes qui bella mouent. **S**eneca **F**erua rabies est ista san
 guine. eē vulnerib⁹ letari et hoc est abiectō hōme in silure
 animal transire. **U**ne serpentes et hōmes naturales vident
 inimicie. **U**nde gen. iij. Inimicias ponam inter te ⁊ mu
 lierem et semen tuum et semē illius. **U**nde ser pētes se esse
 ostendunt qui ad hōmes inimicias habent. ymmo etiam
 tēs piores serpentibus ⁊ lupis videntur esse. **S**erpens
 serpenti non nocet. vel lupo lupo. ⁊ si animalib⁹ alterius
 speciei noceant. homo vero nocet hōmi. **S**ene. **M**inutissi
 mus est homo hōmi. leo leoni non nocet. lupo lupus non
 ledit vere canes videntur esse tēs hōmes qui ad inuicem
 certant. **N**ono debet cohibere hōmes a guerris q̄ hōmes
 qui guerras amant vel habēt speciales filij dyaboli sunt si
 cut pacifici speciales sunt filij dei. sicut prius dictum est.
Decimo debet cohibere homines a guerris. miseria quam
 sustinent hōmes qui guerras faciunt. **I**psi em̄ denocte va
 dunt armati in fame. ⁊ situ. ⁊ hui⁹ di. **S**i t̄m sustinerent
 pro deo quantum sustinent pro dyabolo magni meriti e s̄t
 apud deuz. **U**nde in ps. **C**ontricio ⁊ infelicitas in vijs eoz
 et viam pacis non oḡ. **U**ndecimo debet cohibere hōmes du
 bius euentus belli quoz enim illi qui fortior se credit dete
 rius accidit in bello. **U**nde ij Reg. xij. **V**arius est euent⁹
 belli et nunc hunc. nunc illuz consumit gladius. si aliquis
 fortis est inuenit aliquem equū fortem vt ipse. **I**ere. xlvj
Fortis impexit in fortem. et ambo corruerunt. **S**i aliquis

500
malus est. quoniam aliquis eque malum aliquando inueniat. Unde
Proverbia xvij. Semper iurgia querit malus. angelus autem
crudelis mittet contra eum vel post hanc vitam quam dyabo-
lus ad eum mittet ut eum deferat in infernum vel in presenti quan-
do aliquis homo eque malus mittet ad reprimendam mali-
ciam eius. vulgariter dicitur quod canis bellicosus defert aures
scaturientes vermibus et frequenter accidit quod qui amant
bella moriuntur gladio. vñ i. reg. xv. Dicit samuel ad agad
regem amalech. Sicut fecit mulieres absque libis gladii tu-
tius sic absque liberis inter mulieres erit mater tua. ¶ Duo-
decimo debet cohibere homines a guerris hoc quod sapientes
tantum timent guerras. et tamen amant paces. Unde salomon
qui legitur sapientissimus fuisse regnum suum in pace sum-
ma tenuit quasi xl. annis. Unde etiam ob hoc nomen habuit
Salomon enim interpretatur pacificus. Christus etiam vocatus est
rex pacificus. Et in veritate nichil est etiam quod tamen noceat ec-
clesie dei quantum guerra. Luce. xi. Domine regnum in seipsum
diuisum dissolabitur. Parue res discordia crescunt. Mag-
ne vero res discordia dilabuntur. Licet tamen bonum sit pax quod
etiam suo contrario queratur secundum verbum augustinus. tamen valde
raro esset facienda guerra. Cum enim guerra et pax maxime
sint contraria maxime a se distant. et ideo valde longa est
via que est per guerram ad pacem. et quandoque pius homo defi-
cit. quod ad pacem per vias istas veniat. Cuius peruenit ho-
mo ad pacem paciendo quam bella faciendo. et facilius acqui-
rit homo largiendo quam auferendo. ¶ De incendiariis.

Capitulum Secundum

¶ Equit de peccato incendiario. Incendiarius dicitur
qui propria auctoritate incendit civitatem vel villam
vel domum aliquam. vel segetem. vel rem silez malo stu-
dio ut pro iudicia. Si autem hoc faceret auctoritate illius
qui habet potestatem iudicandi iustus bellum non iudicaret in-
cendiarius ex quo guerra esset iusta. Dico verosimile quod de-
berent cohibere homines ab hoc peccato. ¶ Primus est hoc

589
q̄ istud peccatū dyabolicum est. diabolus em̄ in inferno igne impugnat homines. sic faciūt incendiarij in hoc mundo. Unde cum ipsi dyabolo assimilantur in facto merito assimilabuntur in tormento. ¶ Secundum est. q̄ peccatum istud pure malicie. et nullius utilitatis est. Peccatum rapine vel furti aliquid habent lucri vel utilitatis. sed peccatum incendiij nichil. Nullius eciam strenuitatis est peccatum istud. m̄ter em̄ aliqua possit facere illud. ¶ Tertio sufflatores ignis in huiusmodi hominū sunt viles persone quō nō erūt viles persone sufflatores ignis in huiusmodi demonū s̄n culpa eē sūt paupes homines quoz domus incendunt. s̄ ppter solam superbiam dominoz fit. Unde in ps̄ Dum superbit impius incenditur pauper. Peccatū igit̄ incendiariorū cum sit pure malicie ideo etiam est peccatū in sp̄m̄ sanctum. ¶ Quarto debet cohibere hominem a peccato hoc. q̄ peccatum istud valde dāpnosum est proximo. Pauper enim homo exheredatur eum domus suaz amittit. et oportet euz et uxores suam. et familiam ire mendicando per domos aliorū q̄ valde graue est homini inconsueto. Unde eccl̄ xxviii. Vita neq̄ est hospitandi de domo in domus. Inter duz accidit q̄ nunq̄ redibit ad pristinum statū et q̄ filij eius hac de causa fures efficiūt et filie prostituūt et ille q̄ domū incendit reus est oim̄ peccatorum que occasione illius incendiij fiunt. ¶ Quinto debet cohibere hominem ab hoc peccato. q̄ peccatū istud valde dāpnosū est auctori suo. dāpnosius eē est illi q̄ proximo. vñ refert ḡḡ in dyalogo. q̄ euz quidaz incendisset mess̄ eius ius dā sancti viri nomine stephani qui dā videns messem eius cōbustaz venit ad illuz dicens q̄ messis sua esset cōbusta. adiūgens. v̄ v̄ v̄ Cui ille placide respondit. Ne quidez illi contigit. Ille qui credit incendere domus alienaz incendit suam. Sua eniz est domus illa quo ad emendaz et sibi amittitur. Sicut miles qui est in exercitu alicuius principis equum quez amittit non sibi amittit. sed domino cum quo est. Incendarius dum ponit ignem ad oburendum

dominum sibi etiam preparat ignem eternum. **I**gne etiam peccati exurit seipsum **Aug?** sic putato maliciam esse quomodo ignes. **Q**uinto debet cohibere hominem ab hoc peccato hoc quod peccatum istud multum impedit a salute auctorem suum et propter restitutionem domus incense quam oportet eum facere propter maledictiones que fiunt eis. **Q**uando enim pauper aliquem defectum habet occasione illius vel videt filios suos lugentes in alieno hospicio. ipse maledicit ei qui domum suam incendit. que maledictio defert incendiarium in ignem eternum. **V**nde eci. iij. Maledicentis anime tibi in amaritudine exaudiet precato autem exaudiet illum qui fecit eum. **E**t eius dez. xxx. Deprecatione lesi domini exaudiet. non despiciet preces pupilli. nec viduas si effundat loquelam gemitus. **N**onne lacrimae viduae ad maxillas descendunt et exclamatio eius supereducens eas. **A**maxilla enim ascendunt usque ad celos. et dominus exauditor non delectabitur in illis. **D**e materia ista in tractatu de rapina dictum est.

Sexto debet cohibere hominem a peccato isto pena magna qua in presenti puniuntur incendiarii. **P**ena autem eorum secundum leges humanas est. ut qui dolo ignes apposuerit igne cremetur. aut capite puniatur. nec debet absolui nisi dampno restituto et prestito iuramento quod ignem alterius non apponat. **I**deo etiam sepe puniuntur in hoc quod mala morte moriantur. sicut patet de absolon qui fecit succedi messi iacob qui postea suspensus est. et occisus est tribus lanceis missis in eum. ut legitur ij. Reg. xiiij. **L**egitur in xiiij. **J**udicium quod samson fecit succendi segetes philistinorum qui postea captus est a philisteis et exocellatus est. et a semetipso occisus.

Septimo debet cohibere hominem a peccato isto magna pena qua puniendi sunt incendiarii in futuro quod potest ostendi per hoc quod legitur **M**ath. xxv. quod dominus diciturus est. **I**te maledicti in ignem eternum et subditur causa huius dampnationis hospes eram et non collegistis me. **S**i dominus puniendus est igne eterno eos qui

in proprio hospicio non receperunt eum qualiter creden-
 dus est illos esse puniendos qui hospiciū domini in quo
 ipsi nichil iuris habebant obusserunt. Quot pauperes ho-
 spitati fuissent in domo quā ipsi obusserunt totiens domi-
 no suū hospiciū abstulerunt. Merito etiam in presenti
 et in futuro crematur incendiarius euz ipse alios cremet
 quia propter que peccat homo propter hoc et torquetur. et non est
 lex equoz vlla quā necis artifices arte perire sua. De quo
 debet cohibere homines ab hoc peccato. quod peccatum istud
 multum displicet deo quod patet per hoc quod hospitalitas tamen ei
 placet quod tamen hospitalitatem hoc peccatum destruit. Ad hospi-
 talitatem deo placeat patet ex eo. quod legitur ad hebr. ultimo
 hospitalitatem nolite obliuisci per hanc enim quidam pla-
 cuerunt angelis in hospitio receptis. Et origenes. Domos
 hospites ingressi sunt angeli. Domos vero hospitibus clau-
 sas ignis et sulfur succendit. Domos quas angeli ingressi
 sunt. fuerunt domus abraham. et domus loth. domus ve-
 ro succense. fuerunt domus sodomorum. et gomorreorum.
 Hospitalitas tamen placet deo quod ipse in propria persona legitur
 ad hospitales homines declinasse. Unde refert egregio in qua-
 dam omelia quod quidam paterfamilias multum fuit hospita-
 talis. et quadam die cum peregrinos susceperet et aquas
 daret manibus ex humilitate virus fuit inter eos in cuius
 manibus debuit aquam fundere et cum reuersus vireum ac-
 cepisset non inuenit eum. cuius ob hoc apud se miraretur ea-
 dem nocte per visionem dominus dixit ei. Ceteris diebus
 me in membris meis hesternam autem die me in memetipso re-
 cepisti.

De homicidio   **Capitulum tercium.**

Sequitur de homicidio a quo primo deberet homi-
 nes cohibere hoc. quod ipsum est contra naturam do-
 citur enim natura quod animalia diligant ea que sunt
 eiusdem speciei. Unde ecclesiasticus xiiij. Omne animal diligit se sibi
 Unde mirum est. quomodo homo vult alium hominem oc-
 cidere. cum natura doceat vnum lupum alium amare.

Secundo deberet cohibere homines ab hoc peccato quod
 ipsum multum est contra rationem. Dicitur enim ratio homini quod
 non debet facere alij quod sibi odit fieri. **U**t legitur thobie
 iij. **U**nde cum ipse super omnia mortem odio habeat ipse su-
 per omnia cauere debet ne mortem inferat. **T**ertio debent
 homines cohibere ab hoc peccato hoc quod istud peccatum dy-
 abolicum est et dyabolo assilatur. **U**nde i. **J**o. viij. **I**lle ho-
 micida erat ab inicio. **D**yabolus fuit homicida superius ab
 inicio et post parentum nostrorum. **U**nde sanguisuga voca-
 tur. **p**u. xxx. ubi dicitur **S**anguisuge due sunt filie. **Q**uar-
 to deberet cohibere homines ab hoc peccato hoc quod videtur
 ab homine degnare et in bestias transisse qui sanguines hu-
 manus sicut. **U**nde seneca **F**erina rabies est isto sanguine et
 vulnere letari et hoc est abieccio homine in siluestre animal
 transire. **Q**uinto deberet cohibere homines ab hoc pecca-
 to pena magna qua homicidae puniuntur et in presenti et
 in futuro. **D**e pena eorum legitur **M**ath. xxvi. **O**mnis qui ac-
 ceperit gla. et. **E**t apostolus xij. **Q**ui in gladio occiderit
 orem eius in gladio occidit. **E**t gen. ix. **Q**ui cuius fuderit sangui-
 nem hominis fundet sanguis illius. **E**t possunt hoc referri
 ad mortem eternam. **U**terque enim reus est quia victoria sua gla-
 dius accipit ad significandum quod multum punietur peccatum ho-
 micidij. **D**icitur est gen. iij. **V**ox sanguinis fratris tui abel
 elamat ad me de terra. **V**ox sanguinis potest dici vox san-
 guinitatis ut sit sensus. **C**onatio que ex abel exisset nisi in-
 terfectus fuisset requirit quod vindictam sumas de te. **P**ena
 etiam homicide ostenditur eius subditur **M**aledictus igitur
 eris super terram. **E**t fuit tanta maledictio illa quod etiam ipsam
 terram tetigit. **U**nde subditur **C**um operatus fueris terram
 non dabit fructus suos. **E**t subditur post **V**agus et pro-
 fugus eris super terram omnibus diebus vite tue. **E**t post fa-
 ctus est chaym tremulus. **U**nde ait **O**mnis qui inuenerit
 me occidet me. **Q**uatuor peccata e lamantia

Sextandum. q̄ quatuor peccata dicuntur clamare
 scilicet oppressio innocentium. Exo. ij. Ascendit cla
 mor filiorum israel ad deum et peccatum sodomiticum
 Unde gen. xvij. Clamor sodomorum et gomorum. multi. est Et
 detentio mercedis mercenariorum. Unde Jac. ultimo. Ecce
 merces operariorum. v. qua fraudata est a vobis clamat et
 clamor eorum in aures domini sabaoth introiit. Et pecca
 tum homicidii unde vox sanguinis fratris tui etc. Tria ve
 ro de peccatis nominatis ideo dicuntur clamare ad dominum
 admodum homicidii. quia sunt quasi homicidium. In pecca
 to enim contra naturam effunditur illud q̄ potuit esse ma
 teria corporis humani. et ideo est quasi homicidium. In op
 pressionem vero innocentium et detentio mercedis aufert
 pauperibus vitam eorum et ideo a deo quasi homicidium repu
 tatur. Unde eccl. xxxij. Papis egencium vita pauperum
 est qui defraudat illum homo sanguinis est. Et ibidem qui au
 fert in sudore panem quasi qui occidit proximum suum. Et ibi
 dem. Qui effundit sanguinem et qui fraudem facit mercena
 rio fratres sunt. Pununtur etiam homicide irregularitate
 licet enim de peccato homicidii condignam penitentiam ege
 rint. tamen non possunt promoveri. Unde i. paralipp. xxvij.
 Dicit dominus ad dauid. Non edificabis michi domum no
 mini meo. eo q̄ sis vir bellator et sanguinem fundens.

Sexto debet cohibere hominem a peccato homicidii fra
 ternitas que est inter christianos. Omnes enim christiani fra
 tres sunt. et fraternitate naturali et spirituali. Ex vno enim pa
 tre et matre sunt omnes. Adam scilicet et eua. Fratres etiam
 sunt spiritualiter ex deo patre. et ecclesia matre. Unde homi
 cidium inter christianos est fratericidium. Ad quod potest
 referri illud Gen. xxxvij. Qui d nobis proderit si occideri
 mus fratrem nostrum. et celauerimus sanguinem ipsius. me
 lius est vt venudet ysmaelitis. et manus nostre non pol
 luant. frater enim et caro nostra est. **S**eptimo debet cohibere
 hominem a peccato hoc. q̄ fideles sunt filii dei. Unde aug.

filij dei sumus. Unde hoc probamus. Mortuus est vnus
 ne remaneret vnus. Et i. Jo. iij. Vide qua caritate dedit
 nobis deus vt filij eius nominemur et simus. Et in eodem.
 filij dei sumus. sed nondum apparuit quid erimus. sed cu
 apparuerit scimus qm similes ei erimus. Et math xxij. Pa
 trem nolite uocare vobis super terram. Vnus em est pater
 vester qui in celis est. Igitur qui aliquem fidelem occidit
 filium dei occidit qd constat nimie temeritatis esse. Quod
 ante conspectum dei stare audebit qui filium dei occidit.
Sextauo debet cohibere hominem ab hoc peccato. qd quilibet
 homo angelum bonum habet deputatum sibi ad custodi
 am eui contumeliam facit qui hominem occidit. et iniuste
 manum ei inicit. Unde math. xvij. Videte ne contempna
 tis vnum ex hijs pusill. Dico enim vobis. quia angeli eo
 rum semper vident faciem patris mei qui in celis est. Si
 quis verberaret aliquem qui haberet militem de mensa re
 gis francie sibi ad custodiam deputatum non parum offen
 deretur rex. Quaneuz igitur offenditur rex celestis quan
 do ille occidit vel verberatur cui ipse vnus de angelis suis
 ad custodia deputauit qui sunt quasi milites de mensa eius.
Septimo debet cohibere homines ab homicidio hoc. qd homo
 ad similitudinem dei creatus est. Mirum enim est quod aliquis
 audeat destruere creaturam illam quam deus ad similitudinem suam
 dignatus est creare. Vn genesi. ix. Postquam dominus dixit
 Qui cuius fuderit sanguinem hominis fundetur sanguis illius.
 Subdit causa ista ad ymaginem dei quippe factus est homo.
 Si aliquis artifex tantus habet amorem ad opus suum. qd
 paruum valoris est qd non potest sustinere vt et verbo ei de
 trahatur vt patet in versificatore qui non potest sustinere
 vt versibus eius detrahatur. Quaneum putandus est deus
 amare creaturam suam. quam creare voluit in similitudinem suam
 et quantum offenditur in eius destructione. **D**ecimo de
 bet cohibere hominem ab homicidio hoc. qd dominus ita ca
 re emit hominem non parum enim offenditur deus quando res

illa quam ipse emit sanguine suo ei aufertur .j. p. j. Non
 corruptibilibus auro vel argento redēpti estis de vana ve
 stra conuersatione. sed precio sanguinis quasi agni imma
 culati et incontaminati xpi hoc pretō debem? hominem ap
 pendere. ne nobis vilescat. ¶ Undecimo debet hominē co
 hibere ab homicidio hoc. q̄ templum est spiritus sancti.
 Unde templum dei violat qui hominem occidit vel verbe
 rat. i. Ad cor. iij. Nescitis quia templum dei estis vos et
 spiritus sanctus habitat in vobis. Si quis autem templum
 dei violauerit disperdet illum deus. ¶ Duodecimo debet co
 hibere hominem ab homicidio hoc. q̄ tota trinitas inhabi
 tat in hominē tāq̄ in hospitō suo. Unde Jo xiiij. Ad eum
 veniemus et mansionem apud euz faciemus. Unde toti tri
 nitati contumeliam facit qui viro iusto in quo ipsa habi
 tat violentiam facit. Sed ista ratio non videtur extendere
 ad mortem iniustoz hominum quantum ad aliud periclosi
 us est q̄ homicidium iustoz. euz scriptū sit. mors pecca
 toz pessima. de morte vero iustoz scriptū est Preciosa in
 conspectu domini mors sanctorū eius.

De occasione iniustorum hominum

Mors peccatorū est pessima. quia est velut quedam
 porta per quam in infernū intrat. et est q̄dam tran
 situs ad mortem eternā. Mors vero iustorū que
 dam porta est per quam fit egressus de miseria huius vite.
 Et ideo non solū magnū peccatum est homicidium iustorū
 sed etiaz impiorū interfectio nisi hoc fiat imperio dei. Im
 perio autem dei fit. qm̄ fit auctoritate legis diuine alr̄ non
 placet deo. Eze. xvij. Nūquid volūtatē mee est mors im
 pij dicit dominus et non vt conuertat a vijs suis et viuat.
 Et in eodē. Nolo mortem peccatoris. sed vt magis conu
 et viuat. Et Math. ij. Rachel plorans filios suos noluit
 consolari. quia non sunt. Vbi dicit glo. Ecclesia plorat nō
 taz morte translatos q̄ supplitō preptos supplitio inq̄ in
 fernali. De morte vero iustorū dicit sapiēs. Nō est lugēda

mors qm̄ immortalitas cōsequatur. ¶ Peccatus homicidij est tm̄ q̄ caym ponderositatem eius non valens sustinere. dixit verbum desperatōnis. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniam merear. Mirus est q̄ postq̄ humana natura diuicta fuit et vnita diuine. quomodo aliquis ausus fuit manus mittere in hominem. vel eū occidendo vel verberando nisi diuino imperio q̄ fit auctoritate legis diuine. quādo aliqua mulier nupsit alicui regi illi de regno illo deferunt. eciā minimo de genere ipsius. quantus ergo deferendus est hominibus. cum humana natura maritata est filio dei. ¶ Si cruci tanta reuerentia exhibetur. quia diuicta fuit corpori eristi per modicum tēpus. quāta reuerentia exhibenda est humane nature que iūcta est diuine inseparabilr ab iniusta eciā iniectioe manuū debent homines colibere ea q̄ dicta sūt de homicidio

De remedijs contra iram. ¶ quarta pars

¶ Equitur de remedijs contra iram alienaz. Et notandum. q̄ contra alienaz iraz triplex potest esse remediū. Contra vero iram propriam octo assignabimus remedia. ¶ Primum remediū contra iraz alienam est. mollis responsio. Vnde prouerb. xv. Mollis responsio frangit iram. sermo durus suscitāt rixas. Et prouerbior. xxv. Lingua mollis confringit duriciem. et hoc est vnum de miraculis spiritualibus q̄ molle facit durum. Vnde legitur in vitis patrum. de abbate machario. q̄ cum properaret ad quendam locum. discipulus eius precedens ipsum. obuiauit cui dam sacerdoti pdolorum portanti lignum grande. Cui dixit discipulus macharij. Duo vadis demon. At ille iratus percussit eum ita q̄ fere mortuum reliquit. Cui postea obuians abbas macharius ait. Saluis laborator saluis. At ille. q̄d in me boni vidisti. vt ita me saluares. Cui senex. quia vidi te laborantem. Cui sacerdos. et ego ex tua salutatione cognoui te seruuū magni dei. Sed quidā monach⁹ male

K